

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **E. F.**, bývajúcej v N., zastúpenej Mgr. P. L., advokátom so sídlom v B., proti žalovanému **1/ C., s.r.o.**, so sídlom v B., IČO: X., **2/ B., s.r.o.**, v konkurze, so sídlom v N., IČO: X., **o určenie vlastníckeho práva**, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 25 C 60/2004, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 30. januára 2012 sp. zn. 9 Co 328/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žalovaným 1/ a 2/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Nitra rozsudkom z 5. mája 2009 č.k. 25 C 60/2004 -950 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa (konateľka a spoločníčka žalovaného 2/) domáhala určenia, že žalovaný 2/ je vlastníkom nehnuteľností špecifikovaných v žalobe. Zároveň súd uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť náhradu trov konania, a to štátu vo výške 1 918,12 € a žalovaným 1/ a 2/ vo výške 32 599,13 €. Zamietnutie žaloby odôvodnil tým, že kúpna zmluva z 3. októbra 2003, ktorú ako predávajúci uzavrel žalovaný 2/, za ktorého konal žalovaný 1/, nie je – a to ani v časti týkajúcej sa kúpnej ceny – v rozpore s dobrými mravmi a nie je v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka neplatná. O náhrade trov rozhodol podľa § 142 ods.1 a § 148 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Nitre rozsudkom z 29. apríla 2010 sp. zn. 9 Co 168/2009 potvrdil napadnutý rozsudok ako vecne správny vo výroku o veci samej a tiež vo výroku o náhrade trov konania štátu. Vo výroku o náhrade trov konania medzi účastníkmi konania navzájom zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov konania nepriznal. Žalovaným 1/ a 2/ nepriznal ani náhradu trov odvolacieho

konania a žalobkyňu uložil povinnosť zaplatiť štátu náhradu trov vo výške 297,65 €. Zmenu rozsudku vo výroku o náhrade trov účastníkov konania odôvodnil poukázaním na § 150 ods. 1 O.s.p., pričom za dôvod osobitného zreteľa v zmysle tohto ustanovenia považoval charakter prejednávanej veci. Odvolací súd zohľadnil, že spor medzi žalobkyňou a žalovaným 2/ je sporom konateľky s „jej“ obchodnou spoločnosťou, v ktorom majú odlišné (opačné) procesné postavenie. Za významné považoval to, že spor zapríčinili obaja konatelia žalovaného 2/ (t.j. žalobkyňa a druhý konateľ tejto obchodnej spoločnosti) svojimi vzájomne rozpornými a neodsúhlasenými úkonmi. Z týchto dôvodov, i keď žalovaní 1/ a 2/ boli v konaní úspešní, nepriznal im výnimočne náhradu trov konania (§ 150 ods. 1 O.s.p.). O náhrade trov štátu, ktoré vznikli v odvolacom konaní, rozhodol podľa § 148 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.

Na základe mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením z 24. novembra 2011 sp. zn. 3 M Cdo 19/2010 zrušil rozsudok Krajského súdu v Nitre z 29. apríla 2010 sp. zn. 9 Co 168/2009 vo výroku o náhrade trov konania medzi účastníkmi prvostupňového a odvolacieho súdu a vec v rozsahu zrušenia vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie. Rozhodnutie odôvodnil tým, že odvolací súd neposúdil dostatočne celý komplex okolností relevantných pre rozhodovanie o náhrade trov konania podľa § 150 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Nitre, ktorému bola vec v rozsahu zrušenia vrátená na ďalšie konanie, uznesením z 30. januára 2012 sp. zn. 9 Co 328/2011 rozsudok súdu prvého stupňa v časti náhrady trov konania potvrdil, žalobkyňu zaviazal zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov odvolacieho konania v sume 5 628,34 €. Podľa názoru odvolacieho súdu nebolo možné v danom prípade aplikovať § 150 ods. 1 O.s.p. Keďže žalovaní 1/ a 2/ mali v konaní plný úspech, mali podľa § 142 ods. 1 O.s.p. právo na náhradu trov konania. Tvrdenie žalobkyne o likvidačnom účinku úhrady trov konania vyčíslených súdom prvého stupňa nebolo žalobkyňou nijako preukázané. Skutočnosť, že ide o konanie, v ktorom sa rieši spor o vlastníctvo medzi konateľkou obchodnej spoločnosti a touto obchodnou spoločnosťou, nevykazuje znaky dôvodu hodného osobitného zreteľa v zmysle § 150 ods. 1 O.s.p. Odvolací súd preto rozhodnutie súdu prvého stupňa v časti náhrady trov konania ako vecne správne v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil, pričom sa s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa v časti náhrady trov konania v celom rozsahu stotožnil (§ 219 ods. 2 O.s.p.). O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktoré je podľa jej názoru prípustné v zmysle § 237 písm. b/, c/, a f/ O.s.p. Namietala, že v konaní vystupoval ako účastník (žalovaný 2/) ten, kto nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený a v konaní jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Uznesenie odvolacieho súdu označila za neurčité, nejasné, nezrozumiteľné a nedostatočne odôvodnené. Odvolací súd žalobkyňou uvádzané skutkové aj právne argumenty a námietky vo svojom rozhodnutí úplne ignoroval, čím jej odňal možnosť konať pred súdom. Ďalej namietala, že na majetok žalovaného 2/ bol uznesením Krajského súdu v Bratislave z 28. novembra 2011 sp. zn. 31 K 26/2010 vyhlásený konkurz. Vyhlásením konkurzu zaniklo plnomocenstvo, ktoré žalovaný 2/ udelil svojmu právnomu zástupcovi Mgr. M. M., ktorý už nebol oprávnený v mene tejto spoločnosti konať, a teda ani v jej mene 9. decembra 2011 uplatniť trovy konania. Podľa názoru dovolateľky teda žalovaný 2/ neuplatnil trovy konania riadne a v lehote vyplývajúcej z § 151 ods. 1 O.s.p. Z týchto dôvodov preto žalovanému 2/ nemala byť priznaná náhrada trov konania. Po vyhlásení konkurzu na žalovaného 2/ už súdy tohto úpadcu nemali považovať za účastníka konania; konať mali so správcom konkurznej podstaty. Navyše, vyhlásením konkurzu došlo zo zákona k prerušeniu predmetného konania. Z týchto dôvodov žiadala rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť na ďalšie konanie, prípadne (vo výroku o trovách právneho zastúpenia) zrušiť aj rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie.

Žalovaný 1/ vo vyjadrení k dovolaniu označil tento opravný prostriedok žalobkyne za účelový a nepodložený, sledujúci iba oddialenie náhrady trov konania. Dovolanie žiadal zamietnuť.

Žalovaný 2/ sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Dovolateľka napadla dovolaním potvrdzujúce uznesenie, ktoré nemá znaky potvrdzujúcich uznesení, proti ktorým je dovolanie podľa týchto ustanovení prípustné. Ako poznámku dovolací súd uvádza, že ustanovenie § 239 ods. 3 O.s.p. zásadne vylučuje prípustnosť dovolania proti uzneseniu o trovách konania.

So zreteľom na obsah dovolania a tiež § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. dovolací súd skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že z hľadiska § 237 O.s.p. nie je relevantné tvrdenie dovolateľa o existencii vady uvedenej v tomto ustanovení, ale len zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto vade skutočne došlo.

Žalobkyňa existenciu procesných väd konania uvedených v ustanoveniach § 237 písm. a/, d/, e/ a g/ O.s.p. netvrdila a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo.

1. Dovolací súd osobitne skúmal, či žalobkyni bola v konaní odňatá možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok.

Dovolateľka v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. namieta, že rozhodnutie odvolacieho súdu je neurčité, nejasné, nezrozumiteľné,

neodôvodnené a nemajúce náležitosti v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. Dovolateľka tým namieta nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia.

Dovolací súd k tejto námietke dovolateľky uvádza, že na základe uznesenia občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu bol v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 111/1998 uverejnený rozsudok najvyššieho súdu z 28. augusta 1997 sp. zn. 2 Cdo 5/1997, z ktorého vyplýva, že „konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) aj vtedy, ak odvolací súd svoj právny záver riadne neodôvodnil, takže jeho rozsudok zostal nepreskúmateľný“. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu je názor zaujatý v uvedenom judikáte plne opodstatnený aj v prejednávanej veci a dovolací súd ani v danom prípade nemá dôvod odkloniť sa od tohto názoru. Senát najvyššieho súdu, ktorý rozhoduje v tejto veci, pri doterajšom rozhodovaní dosiaľ nikdy (v žiadnej ním prejednávanej veci) nepovažoval uvedený judikát za „prekonaný“ a vždy dôsledne a bezvýnimočne zastával názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladá (len) tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., nie však procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 249/2008, 3 Cdo 290/2009, 3 Cdo 138/2010, 3 Cdo 49/2011, 3 Cdo 165/2011, 3 Cdo 84/2012, 3 Cdo 158/2002). Právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu nižšieho stupňa ako dôvodu zakladajúceho (iba) tzv. inú vadu konania pritom vyplýva aj z rozhodnutí ďalších senátov najvyššieho súdu (porovnaj napríklad sp. zn. 1 Cdo 140/2009, 1 Cdo 181/2010, 2 MCdo 18/2008, 2 Cdo 83/2010, 4 Cdo 310/2009, 5 Cdo 290/2008, 5 Cdo 216/2010, 7 Cdo 52/2011 a 7 Cdo 109/2011). Správnosť názoru vec preskúmavajúceho senátu najvyššieho súdu, podľa ktorého nepreskúmateľnosť nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., potvrdzujú tiež viaceré aktuálne rozhodnutia ústavného súdu.

Rovnako Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 uviedol, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“. Pre úplnosť – na doloženie pretrvávajúcej aktuálnosti právnych záverov najvyššieho súdu zaujatých v preskúmavanej veci – dovolací súd uvádza, že ústavný súd uznesením z 22. januára 2014 sp. zn. I. ÚS 14/2014 odmietol sťažnosť proti rozhodnutiu najvyššieho súdu z 10. januára 2013 sp. zn. 3 Cdo 74/2012 (založenému

aj na závere, že nepreskúmateľnosť nezakladá procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.) s tým, že „nezistil žiadne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné toto rozhodnutie označiť za nezlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou ustanovenými princípmi súdneho rozhodovania“.

Z vyššie uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že i keby prípadne napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo v niečom nepreskúmateľné (dovolací súd sa jeho nepreskúmateľnosťou nezaoberal), išlo by o tzv. inú procesnú vadu konania majúcu za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá ale prípustnosť dovolania nezakladá.

2. Dovolateľka ďalej namietala, že v predmetnej veci je dovolanie prípustné aj v zmysle § 237 písm. b/ a c/ O.s.p. Opodstatnenosť tejto námietky vyvodzuje zo svojho subjektívneho názoru, že v konaní vystupovala spoločnosť B., s.r.o. (žalovaný 2/), ktorá už po vyhlásení konkurzu (28. novembra 2011) nemala spôsobilosť byť účastníkom konania, nemala ani procesnú spôsobilosť a nebola riadne zastúpená.

Zo spisu vyplýva, že na žalovaného 2/ bol v priebehu konania (28. novembra 2011) vyhlásený konkurz. Vyhlásením konkurzu ale žalovaný 2/ nezankol, resp. nestratil právnu subjektivitu, naďalej právne existuje (a aj v čase rozhodovania dovolacieho súdu je v obchodnom registri vedený ako existujúca obchodná spoločnosť, i keď „v konkurze“). Dovolateľka prehliada, že k zániku obchodnej spoločnosti (strate jej spôsobilosti byť účastníkom konania) dochádza až jej výmazom z obchodného registra.

Pokiaľ sa súd dopustil žalobkyňou namietanej nesprávnosti [že aj po vyhlásení konkurzu na žalovaného 2/ naďalej konal s touto obchodnou spoločnosťou (úpadcom), a nie so správcom konkurznej podstaty úpadcu], nemá táto nesprávnosť znaky procesných väd uvedených v § 237 písm. b/ a c/ O.s.p. (porovnaj tiež ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 5 Cdo 17/1998, 4 Cdo 35/2009 a 1 Cdo 52/2010); takýmto postupom súdov nebola žalobkyni ani odňatá možnosť realizácie jej procesných práv (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Neopodstatnená je aj námietka žalobkyne, že v dôsledku vyhlásenia konkurzu na majetok žalovaného 2/ už jeho právny zástupca, advokát Mgr. M. M., nemohol viac tohto účastníka zastupovať, a teda ani v jeho mene uplatniť trovy konania. Postup menovaného

advokáta, ktorý 9. decembra 2011 predložil súdu špecifikáciu trov konania, bol v súlade s ustanovením § 52 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii, ktoré zástupcovi úpadcu ukladá povinnosť urobiť po vyhlásení konkurzu ešte všetko, čo neznesenie odklad, aby úpadca neutrpel ujmu na jeho právach. Navyše, i keby prípadne trovy konania uplatnil pred súdom ten, kto na to nebol oprávnený, nezakladalo by to žiadnu zo žalobkyňou namietaných procesných väd (§ 237 písm. b/, c/ a f/ O.s.p.).

3. Námietka žalobkyne, v zmysle ktorej odvolací súd po jej upozornení, že na majetok žalovaného 2/ bol vyhlásený konkurz, naďalej konal a rozhodoval, sa týka okolnosti, ktorú prípadne možno považovať za tzv. inú (teda v § 237 O.s.p. neuvedenú) procesnú vadu. I keby táto námietka bola opodstatnená, týkala by sa takej procesnej vady, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá.

4. Pokiaľ žalobkyňa tvrdí, že napadnuté uznesenie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, dovolací súd uvádza, že právne posúdenie veci je realizáciou rozhodovacej činnosti súdu a nezakladá prípustnosť dovolania (R 54/2012) a nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p.

5. K námietke dovolateľky, že odvolací súd nerešpektoval právne závery vyslovené najvyšším súdom v jeho zrušujúcom rozhodnutí (najvyšší súd v ňom nariadil skúmať splnenie predpokladov pre použitie § 150 O.s.p.), dovolací súd uvádza, že nerešpektovanie právneho názoru dovolacieho súdu nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 O.s.p.

6. Vzhľadom na to, že v konaní nedošlo k procesným vadám namietaným žalobkyňou (§ 237 písm. b/, c/ a f/ O.s.p.) ani k iným vadám uvedeným v § 237 O.s.p. a prípustnosť jej dovolania nevyplýva ani z § 239 O.s.p., najvyšší súd odmietol procesne neprípustné dovolanie žalobkyne podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého uznesenia odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní úspešným žalovaným 1/ a 2/ vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyňi, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd im nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodali návrh na jej priznanie (§ 151 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. februára 2014

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková